

Geografija: mokslas ir edukacija
2018 m. gruodžio 7 d.

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

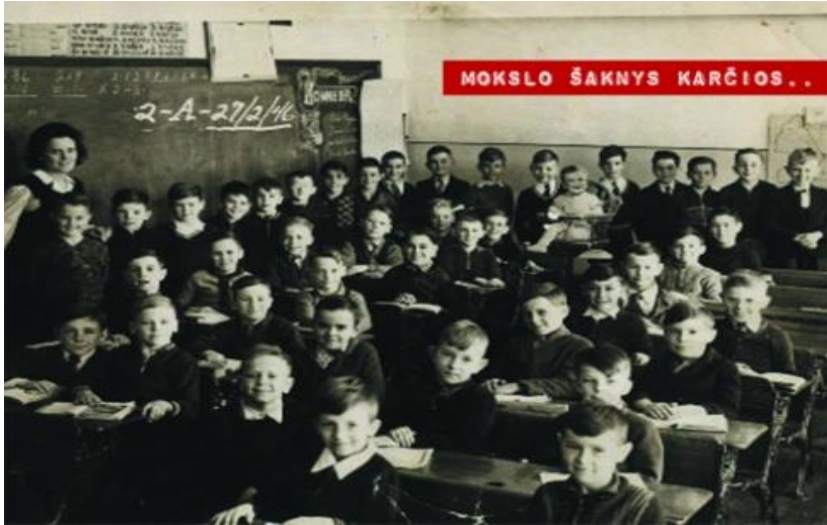
Iššūkis švietimo praktikams: šiuolaikinės ugdymo turinio kaitos tendencijos

**Dr. Šarūnė Nagrockaitė, Vilniaus universitetas,
Filosofijos fakultetas, Ugdymo mokslų institutas**

**Filosofijos
fakultetas**

UT kontekstas – kintanti ugdymo realybė

UT kaitos tendencijos

- Kaitos tendencijos **edukologijos teorijoje**
- Kaitos tendencijos **nacionaliniame kontekste**
- Kaitos tendencijos **mokykloje**

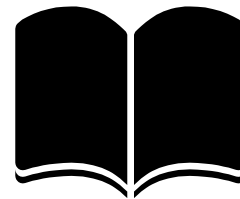
2015 m. daktaro disertacija **“Bendrosios ugdymo mokyklos ugdymo turinio samprata: diskurso analizė”**

2014 m. - 2016 m. mokslininkų grupių projektas **„Oficialioji ir demotinė mokyklos kultūra: įtampos laukų analizė“**.

**Kaitos tendencijos
edukologijos
teorijoje**

1.

UT sampratos kaita

Analizuojant *curriculum* sampratas, remiantis moderniosios ir postmoderniosios paradigmu idėjomis ir jas atitinkančiomis tradicionalistų bei rekonceptualistų teorinėmis mokyklomis, galima išskirti dvi *UGDYMO TURINIO* sampratas – į siaurąją ir plačiąją.

**Curriculum sampratos principai ir
diskursas pagal tradicionalistų teorinę
mokyklą
siauroji ugdymo turinio samprata**

Conceptual Foundations
of Curriculum Studies

Curriculum Development (1918-1969)

John Dewey
(1859-1952)

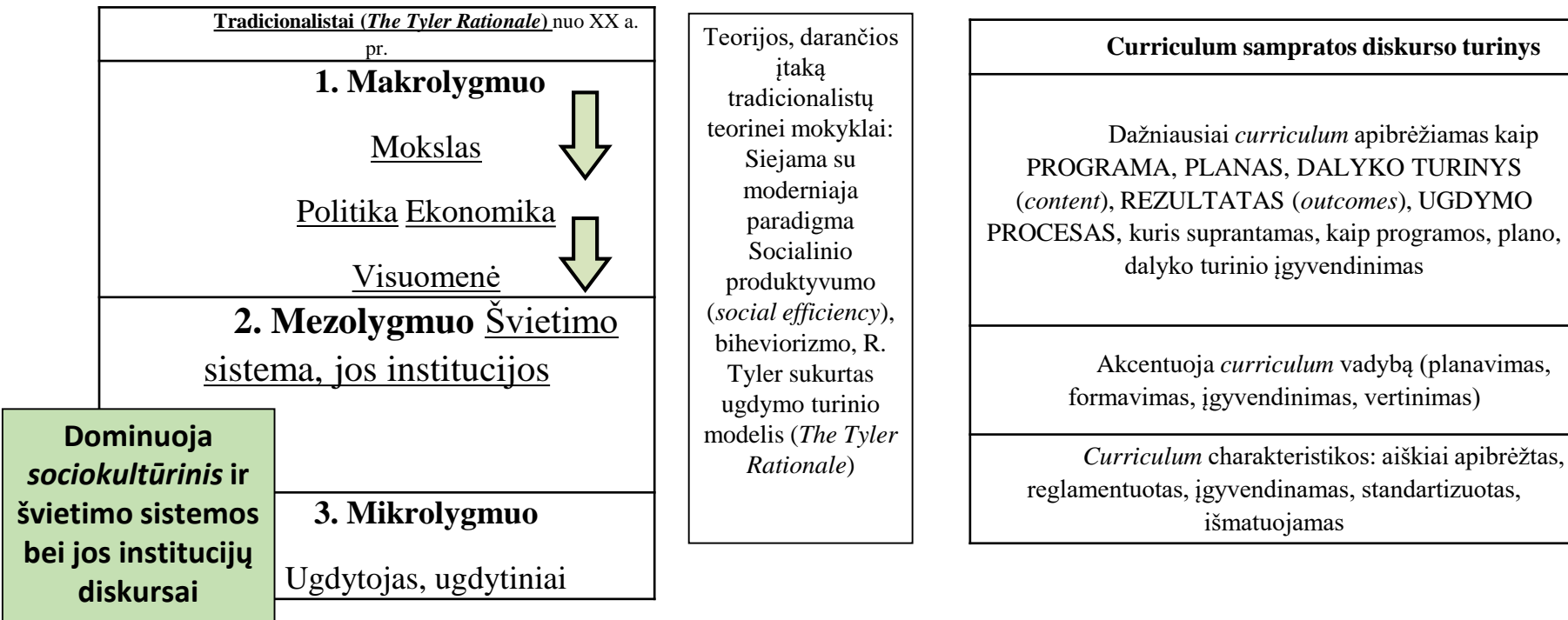
Franklin Bobbitt
(1876-1956)

Ralph Tyler
(1902-1999)

Joseph Schwab
(1939-1986)

Curriculum sampratos principai ir diskursas pagal tradicionalistų teorinę mokyklą (F. Bobbitt, [R. Tyler](#), [H. Taba](#))

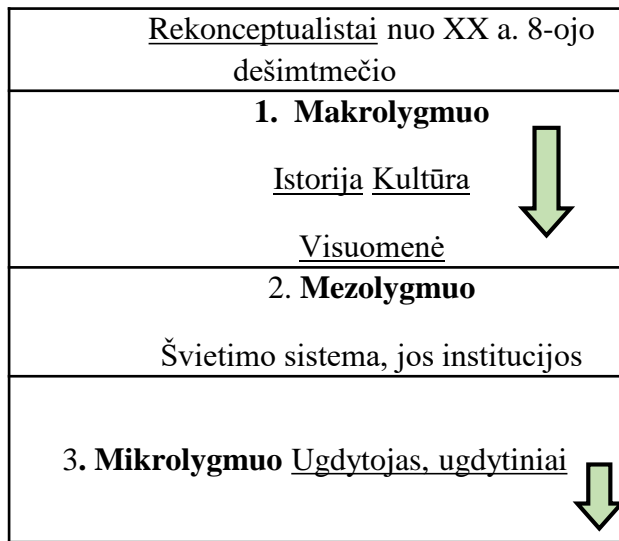
siauroji ugdymo turinio samprata

- **Bendrujų programų** rengimą, išbandymą mokyklose ir jų patvirtinimą.
- **Bendrujų programų** įgyvendinimui reikalingų **ugdymo organizavimo modelių rengimą**, išbandymą ir įteisinimą.
- **Mokinių pasiekimų vertinimą** reglamentuojančių **teisės aktų atnaujinimą ir naujų vertinimo įrankių sukūrimą, diegimą**.
- **Mokymo ir mokymosi išteklių**, reikalingų atnaujintoms programoms įgyvendinti parengimą.

Curriculum sampratos principai ir diskursas pagal [rekonceptualistų](#) teorinę mokyklą ([W. F. Pinar](#), [W. M. Reynolds](#), [P. Slattery](#), [P. M. Taubman](#), [W. H. Schubert](#)) plačioji ugdymo turinio samprata

Dominuoja sociokultūrinis ir individualusis diskursai

Teorijos, darančios įtaką rekonceptualistų teorinei mokyklai: Siejama su postmoderniaja paradigma

Fenomenologija
Kritinė pedagogika
Hermeneutika
Humanizmas
W. Pinar currere

Curriculum sampratos diskurso turinys
Dažniausiai <i>curriculum</i> apibrėžiamas ir išreiškiamas kaip
ĮSIVAIZDAVIMAS (<i>image</i>), VIZIJA (<i>vision</i>), KRYPTIS (<i>orientations</i>), PASLĖPTAS <i>curriculum</i> (<i>hidden curriculum</i>), DISKURSAS (<i>discourse</i>), STUDIJŲ, TYRIMŲ SRITIS (<i>a field of study</i>) PROCESAS kaip UGDYMO PATIRTIS (<i>experience</i>)
Akcentuoja <i>curriculum</i> supratimą (<i>curriculum understanding</i>), jį perteikiančių diskursų sklaidą ir kaitą, priklausomą nuo kontekstų
<i>Curriculum</i> charakteristika: įvairus, negalutinis, subjektyvus, kontekstualus, sudėtingas pokalbis (<i>complicated conversation</i>), nuolat kintantis

Geros mokyklos koncepcijoje (2015) akcentuojama, kad šiuolaikinis ugdymo turinys turi būti ***įdomus, provokuojantis, pakankamai platus ir gilus, kuriantis iššūkius.*** <...>**Ugdymasis** (*mokymasis*) ***pagrįstas dialogu*** (*mokinių su mokiniais, mokinių ir mokytojų, mokinių ir už mokyklos erdvių esančių mokymosi partnerių*) ir jo metu gaunama informacija, gimstančiomis idėjomis, sukuriamomis prasmėmis. Jis ***persikelia už mokyklos, virsdamas gyvenimo būdu*** – tęsiasi namuose, draugų būryje, neformalaus švietimo įstaigose, taip pat dalyvaujant socialiniuose tinkluose ir naudojant kitas šiuolaikinių technologijų teikiamas galimybes.

**Kaitos tendencijos
nacionaliniame
kontekste**

2.

Ugdymo turinio sampratos kaita LT švietimo politikoje

PRADŽIA 1989 -1994 m.

Ugdymo turinys ir Bendrujų ugdymo programų kaita

POKYTIS 2005 -2007 m.

Susidūrimas su plačiąja ugdymo turinio samprata

KRYŽKELĖ 2015 m. -

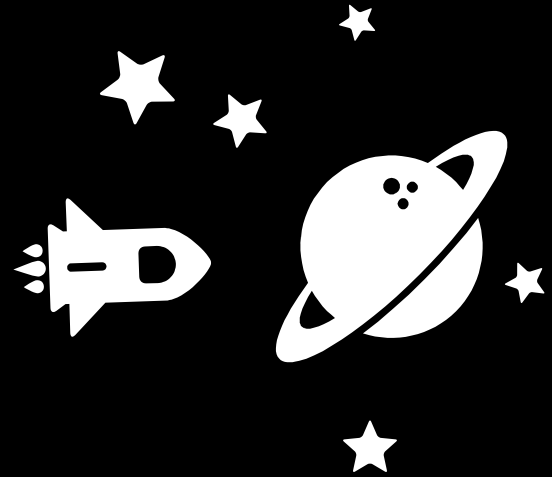
Tarp plačiosios ir siaurosios ugdymo turinio sampratos. Kurią pasirinkti?

- *Tai jeigu jūs pavartytumėte matematikos vidurinio ugdymo programą, jūs atrastumėte labai įdomų dalyką, kad nebekeliamas tikslas mokytį pačios matematikos, matematikos programoje tokio tikslo nėra, o yra tikslas, kad pažinti matematiką kaip įrankį pasauliui tyrinėti. Iš tikrųjų matematikų bendruomenė yra labai nepatenkinta šituo dalyku, todėl kad turbūt nėra kitų dalykų, kur ne patį dalyką mokosi, o tiesiog tą dalyką mokosi kaip priemone kažkam tai kitam. Tai vat matematikų bendruomenė.. iš tikrųjų dabar vyksta didelis judėjimas ir yra inicijuojami veiksmai, kad būtų tas tikslas programoje pakeistas. M8*

Lietuviškosios ugdymo
turinio sampratos

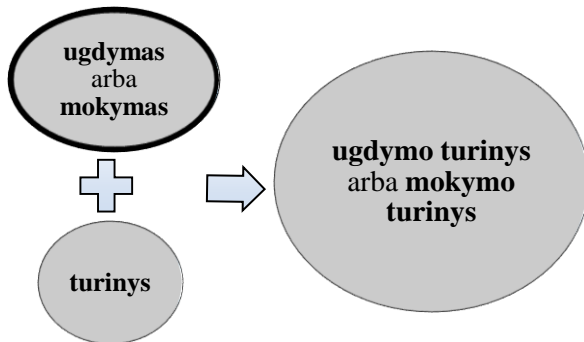
problema

Lietuviškosios ugdymo turinio sampratos problema

- Interviu su švietimo ekspertais, pavaduotojais ugdymui ir mokytojais metu išryškėjo UGDYMO TURINIO sampratos problema, kai buvo svarstoma, koks skirtumas tarp *ugdymo turinio* ir *mokymo turinio*.
- UGDYMO TURINIO vidinis prieštaravimas tarp *ugdymo* ir *turinio* sąvokų, kurios perteikia skirtingas semantines reikšmes.

Ugdymo ir mokymo turinio sąvokos reikšminiai žodžiai

Kaitos tendencijos mokykloje

3.

Ugdymo turinio kaitos tendencijos ir iššūkiai mokykloje

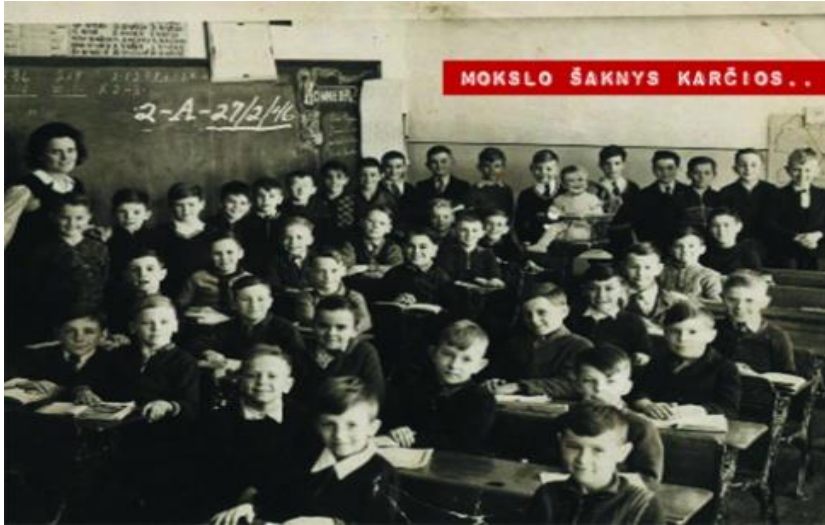

Erdvių kaita

Laiko prasmės kaita

Diskurso

UT kontekstas – kintanti ugdymo realybė

Tuščias mokytojų kambarys?

Individualizavus ir kompiuterizavus mokytojų darbo vietas, t.y. perėjus į kabinetinę sistemą, keičiasi mokyklos bendruomenės tarpusavio komunikacija.

Mokytojų kambariai nėra pagrindinė komunikacijos erdvė.

*Dabar tas mokytojų kambarys, jisai, kaip mes sakom, jau baigia išnykti savo funkcija, kadangi dabar jau liko relakso zona, kai seniau būdavo mokytojų kambarių tik tai du kompiuteriai arba trys, kam reikėdavo, tie eidavo, dabar kiekvienas kabinetas, mokytojas kiekvienas turi savo kompiuterį, savo stalą, savo multimediją, viską daro pas save. **M3-A1***

Laiko sampratos

- Disciplina vs laisvė disponuoti dienos laiku
- Pamoka vs ugdymo veikla
- 45 min. vs 90 min.
- Pertrauka, popamokinis laikas vs kontaktinės valandos
- Veiklų intensyvumo laike pulsavimas: palaimingas popamokinis laikas. *Ar tikrai?*

INTERVUOTOJA: Tai kada, kiek laiko vyksta ta didžiausia dinamika mokykloje?

INFORMANTĖ: Kaip aš minėjau, prieš aštuonias, kokią be 15 aštuonios, jeigu būtumėt čia, tai pamatytumėt čia vyksta visas judesys, kaip visi ateina, ir kažkur tai kokią nuo keturioliktos iki penkioliktos valandos **rimsta**, visi išeina į namus, mokytojai, mokiniai, visi, ir tada jau, tarkim, administracija **ramiai** gali pradėti dirbti kokią 15.30, kai jau būna tylu ir ramu. M3-A1

INTERVUOTOJA: O mokykla būna pasikeitus jeigu palyginti dvyliką ir penktą valandą?

INFORMANTAS: Jo, tarkime kaip pvz. paimti kokią pertrauką, visi kažkur bėga, rengiasi į kokią parduotuvę nueiti, mažiukai bėgioja, žodžiu, pastovus šurmulyš. O penktą valandą- **ramu, mokytojų nėra, tokia maloni tyla**, budinčioji sėdi apačioje, kokią pavaduotoją sutinki, taip ramu ir gera būna, bet aš nesakau, kad blogai dvyliką, bet po to šurmulio, jeigu pastoviai ta tyla būtų, tai man nepatiktų.. Tai kai visą dieną prabūni tam šurmuly, tai ta tyla maloniai skamba. M3-S9

Diskursai. “Naujienu” skiltis

Žinutės apie įvykius mokyklos internetiniame puslapyje

Lapkričio 18 d. įvyko baigiamasis projekto renginys – „**Forumo teatro spektaklis**“, kuriame aktyviai **dalyvavo 11 mūsų gimnazistų**. „Forumo teatras“ – patrauklus socialinio teatro metodas, išryškinantis problemas taip, kad žiūrovai įsitrauktų į diskusiją ir galėtų svarstyti sprendimus. Pristatydami šį metodą mūsų gimnazijos jaunieji aktoriai suvaidino kelias situacijas, atspindinčias paauglių gyvenimą, vėliau žiūrovai galėjo užduoti klausimus situacijos veikėjams, siūlyti savo problemos sprendimo variantus ir juos išbandyti. **Džiugu, kad renginio metu netilo vaikų klausimai, juokas ir diskusijos. M2-P1**

Žinutės mokinių tarybos FB grupėje

Šiandien vykusioje paskaitoje su Andriumi Užkalniu ir Mantu Adomėnu mūsų gimnazijos dešimtokai ir dvyliktokai aiškinosi, kuo būti, o kuo nebūti? Pliūpsnis pozityvo ir motyvacijos darant ateities sprendimus! Ačiū! 😊

Heeee! Jau nuo rytojaus jūsų laiškų lauks - Kalėdinis paštas!! 😊 Darbai vyksta, niekas nesipyksta!

Mokinių tarpusavio komunikacinė erdvė labiau neformali. Kuriamas tik jų grupei suprantamas žodynas, mokytojams suteikiamos pravardės arba jie vadinami familiariai (vardais).

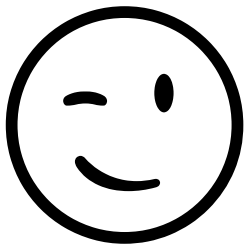
pačėšinti, pakadrinti, patrolinti, palaikinti <...>

Iš mokytojų, fizinio lavinimo mokytoją vadina Galinačka, nes jos vardas Galina ir yra labai „linksmų plaučių“ žmogus, tai kažkaip visi ją ir taip vadina, budinčiąją Reginą-Reginute. M3-S9

Nu amžina atils istorijos mokytoją „tatą“ kartais vadindavo. Tata, nes jis kaip tėvas ten tiems vaikams, tai „tata“ vadindavo M5-P1

UT kontekstas – kintanti ugdymo realybė

Dr. Šarūnė Nagrockaitė

Pedagoginių programų vadovė

Filosofijos fakultetas

Ugdymo mokslų institutas

Tel. nr. 85 2667625

El. p. sarune.nagrockaite@fsf.vu.lt

Filosofijos
fakultetas

